

Opiskelijaksi soveltuminen (Sora-lainsäädäntö)

SORA-lainsäädäntö on lyhenne sanoista **SO**veltumattomuuden **RA**tkaisuja. Lainsäädännön tavoitteena on parantaa turvallisuutta koulutuksessa ja työelämässä. Säädöksillä edistetään potilas- ja asiakasturvallisuutta, alaikäisten turvallisuutta sekä opiskelijan itsensä ja opiskelu- ja työyhteisön turvallisuutta. Säädöksissä turvataan myös opiskelijan oikeusturva.

Tutkintokohtaiset terveydentilavaatimukset ammatillisessa koulutuksessa

Tutkintokohtaisten terveydentilavaatimusten tavoitteena on edistää turvallisuutta koulutuksessa ja myöhemmin työelämässä. Opiskelijaksi hakeutuvan terveydentilaan tai toimintakykyyn liittyvä seikka ei saa olla esteenä opiskelijaksi ottamiselle. Opiskelijaksi ei kuitenkaan voida ottaa henkilöä, joka ei ole terveydentilaltaan tai toimintakyvyltään kykenevä opintoihin liittyviin käytännön tehtäviin tai työssäoppimiseen silloin, kun opintoihin sisältyy alaikäisen turvallisuutta, potilas- tai asiakasturvallisuutta tai liikenteen turvallisuutta koskevia vaatimuksia.

Jos toisten henkilöiden terveyden ja turvallisuuden suojeleminen tai liikenteen turvallisuus sitä edellyttävät, opiskelijaksi ottamisen esteenä voi olla aikaisemmin tapahtuneen opiskeluoikeuden peruuttamispäätöksen salaaminen koulutukseen hakeutumisen yhteydessä.

Opiskelijaksi hakeutuvan tulee pyydettäessä antaa koulutuksen järjestäjälle opiskelijaksi ottamisen edellyttämät terveydentilaansa koskevat tiedot sekä mahdollinen tieto aikaisemmasta opiskeluoikeuden peruuttamista koskevasta päätöksestä.

Tutkintokohtaiset terveydentilan ja toimintakyvyn vaatimukset sisältyvät humanistisen ja kasvatustieteiden, tekniikan ja liikenteen alan, luonnonvara- ja ympäristöalan sekä sosiaali-, terveys ja liikunta-alan ammatillisten tutkintojen perusteisiin.

Faktiassa terveydentilan ja toimintakyvyn vaatimukset sisältyvät seuraaviin tutkintoihin

- ajoneuvonosturinkuljettajan ammattitutkinto
- lasten ja nuorten erityisohjaajan ammattitutkinto
- perhepäivähoitajan ammattitutkinto
- kehitysvamma-alan ammattitutkinto
- työvalmennuksen ammattitutkinto

Opiskeluoikeuden peruuttaminen ja palauttaminen

Mikäli opintoihin sisältyy alaikäisen turvallisuutta, potilas- tai asiakasturvallisuutta tai liikenteen turvallisuutta koskevia vaatimuksia, koulutuksen järjestäjä voi peruuttaa opiskeluoikeuden laissa määrättyjen perusteiden mukaisesti asetuksessa mainituilla aloilla.

Jos on perusteltua aihetta epäillä, että opiskelijalla on terveydentilaan tai toimintakykyyn liittyvä este, hänet voidaan määrätä terveydentilan toteamiseksi laillistetun terveydenhuollon ammattihenkilön suorittamiin tarkastuksiin ja tutkimuksiin, jos ne ovat välttämättömiä opiskelijan terveydentilan tai toimintakyvyn selvittämiseksi. Koulutuksen järjestäjä vastaa määräämistään tarkastuksista ja tutkimuksista aiheutuvista kustannuksista.

Opiskelu-oikeus voidaan peruuttaa seuraavista syistä:

1. opiskelija on vaarantamalla toistuvasti tai vakavasti opinnoissaan toisen henkilön terveyden tai turvallisuuden osoittanut ilmeisen soveltumattomaksi toimimaan opintoihin liittyvissä käytännön tehtävissä tai työssäoppimisessa;
2. on ilmeistä, että opiskelija ei terveydentilaltaan eikä toimintakyvyltään täytä säädettyjä opiskelijaksi ottamisen edellytyksiä
3. opiskelija on hakuvaiheessa salannut sellaisen terveyteen liittyvän tiedon, joka olisi voinut estää hänen valintansa opiskelijaksi tai
4. opiskelija on hakuvaiheessa salannut aiemman opiskelu-oikeutensa peruuttamisen

Opiskelijan tulee koulutuksen järjestäjän pyynnöstä opiskelu-oikeuden arviointia varten esittää ote rikosrekisteristä, jos opiskelijan opintoihin tai työssäoppimajaksoon sisältyy olennaisesti alaikäisten kanssa työskentelyä.

Jos opiskelija kieltäytyy terveydentilan toteamiseksi suoritettavista tarkastuksista ja tutkimuksista, häneltä voidaan pidättää oikeus opiskeluun siihen asti, kunnes hän suostuu tarvittaviin tarkastuksiin ja tutkimuksiin. Jos opiskelija kieltäytyy rikosrekisteriotteen nähtäväksi antamisesta, häneltä voidaan pidättää oikeus opiskeluun siihen asti, kunnes hän suostuu toimittamaan rikosrekisteriotteen nähtäväksi.

Ennen opiskelu-oikeuden peruuttamista koulutuksen järjestäjä selvittää yhdessä opiskelijan kanssa tämän mahdollisuudet hakeutua muuhun koulutukseen. Opiskelija voidaan tämän suostumuksella ottaa koulutuksen järjestäjän sellaiseen muuhun koulutukseen, jonka opiskelijaksi ottamisen edellytykset hän täyttää.

Opiskelu-oikeuden palauttaminen

Opiskelija, jolta on peruutettu opiskelu-oikeus, voi hakea koulutuksen järjestäjältä opiskelu-oikeuden palauttamista. Opiskelijan tulee toimittaa koulutuksen järjestäjälle terveydentilaansa koskevat lausunnot.